

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 Lei.
Pe jumătate de an 5 Lei.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 208.

Dumineca Tomii.

E ziua deschiderii sinoadelor noastre eparhiale. Intrunirea reprezentanților clerului și ai poporului nostru dreptcredincios din provincia mitropolitană a Ardealului în sinoade eparhiale pentru a delibera și a aduce hotărâri în toate chestiile privitoare la bunul mers al afacerilor noastre bisericești, erau zile de praznice naționale-bisericești. Era și firesc. Eschiși de pe terenele vieții de stat prin legi asupritoare, toate forțele noastre productive își aflau teren de validitate, de muncă și jertfă pentru binele obștesc, în fortăreața credinței noastre străbune, în cadrele autonomiei noastre bisericești.

Analele sinoadelor noastre eparhiale și ale congresului nostru bisericesc în cursul celor 50 ani de viață constituțională bisericească sunt mărturii grăitoare pentru toate timpurile despre energia și munca depusă din partea celor mai buni ai noștri în lupta de conservare și mântuire a sufletului nostru românesc și ortodox.

În situația de azi, schimbată spre fericirea noastră și a urmașilor noștri, cetind aceste mărturii despre vrednicia fericitorilor noștri înaintași, te cuprinde un puternic sentiment de recunoștință și admirație. Graiul duios și înțelept al arhierilor noștri, hotărârile chibzuite și energice întru apărarea limbei și a culturii noastre naționale amenințate de politica culturală a stăpânirii ungurești, te înalță și au valoarea lor educativă pentru toate generațiile ce vor urma.

Așa a fost în trecut!

Cum va fi în viitor? E o chestie ce ne preocupă și ne frământă pe toți, cari crescuți în duhul și tradițiile bisericii noastre autonome, considerăm biserica noastră străbună de cel mai important factor în conservarea și clădirea sufletului nostru românesc, în viața culturală, a neamului românesc. Unificarea administrativă a bisericii ortodoxe din România-Mare e o chestie atât de dificilă și gîngășe, încât rezolvirea ei în mod doctrinar, prin constituante, ori numai pe calea legislativă civilă, fără ascultarea poporului nostru dreptcredincios, ar produce, în loc de unificare administrativă, desbinări și lupte, cari ar conturba procesul de unificare sufletească, temelia unificării administrative. A impune legi și orânduiri de ordin administrativ bisericesc fără con-

lucrarea și consimțământul clerului și al poporului, ca elemente constitutive ale bisericii vii a lui Hristos, e o procedură contrară spiritului democratic și a cerințelor și condițiilor legislației moderne.

Intronarea unui absolutism ierarhic și a unui centralism în administrația bisericească prin degradarea centrelor noastre mitropolitane la un rol și importanță istorică, înseamnă a lipsi biserica de conlucrarea vie și armonică a tuturor elementelor sale sociale constitutive, o produce o amorțeală și stagnare proprie sistemelor de guvernare absolutistică.

Clerul și poporul dreptcredincios din Ardeal, crescut în exercitarea unor drepturi și libertăți religioase, eluptate prin grele lupte și multe jertfe, nu se va împăca cu asemenea tendințe, cu o unificare pripită, care nu ține seamă de stări reale, cari nu se pot schimba deodată, și sinoadele noastre eparhiale își vor face datoria.

„Biblia și viața sufletească a poporului.“

De Preotul Nicolae Țandreu.

Lucrarea pregătită pentru congresul biblic, ținut în 13 și 14 Aprilie a. e. Nu s'a cedit mai întâi din lipsă de timp și apoi puterile și din puțină lipsă de atenție față de lucrările celorlalte secții.

(Urmare.)

„Baza prosperității unei țări, spune un istoric englez, stă în viața domestică curată, în o măsură înaltă a valorii morale, în moravuri simple, în curaj, simț de dreptate, în integritatea comercială, în oarecare sănătate și moderațiune în judecată, care izvorește tot atât de mult din caracter cât și din intelect. Dacă voești să-ți faci o înțeleaptă judecată despre viitorul unui popor, observă bine dacă aceste însușiri sunt în creștere ori în descreștere.“

Iată cum știe să-și formuleze idealurile naționale un popor, care cetește în fiecare zi Biblia. Nu sunt oare acele idealuri totatătea virtuți cuprinse în sf. Scriptură?

Și tot din profunda cunoaștere și adâncire a Bibliei rezultă, că în școlile engleze se face mai mult ca ori unde educația și nu numai instrucția elevilor.

Englezul Emerson a zis, că: „Educația este ceea ce rămâne, când tot ce-a fost învățat în școală se uită.“ Și educația este aceea, care are de scop dezvoltarea caracterului — deci perfecționarea tuturor puterilor sufletești, nu numai a uneia cum face instrucția.

În școlile din Anglia pe placarde lipite de pereți cetești inscripția: „Idealul nostru e caracterul“ cu lămuririle numerotate: 1. un înalt simț al datoriei, 2. o simpatie largă, 3. o judecată sănătoasă, 4. iubire de muncă, 5. originalitate cât mai mare, 6. credință în continua lege a progresului, 7. stăpânire de sine, (Foarte mare importanță se dă acestei însușiri în societatea engleză. Ea formează criteriul de stabilire a valorii personale. Dupăcum stăpânirea de cătră om a forțelor oarbe ale naturii dă măsura civilizației omenirii în o epocă dată, tot astfel puterea de stăpânire a omului asupra impulsurilor lui proprii dă măsura civilizației personale în cazurile individuale.) 8. hotărâre în urmărirea scopului, 9. credință în bunătatea altora, 10. un caracter tare.“

(Va urma.)

Primirea P. S. Sale părintelui Episcop Roman R. Ciorogariu.

Dumineca Floriilor a fost pentru biserica ortodoxă din Bihor o zi de sărbătoare. După o vacanță 226 de ani pentru prima dată intră în Oradea-mare episcopul ei ortodox român. Pătruși de însemnătate istorică a acestui eveniment și conduși de dragostea ce o au față de P. S. Sa păr. Roman R. Ciorogariu, credincioșii din Oradea-mare în frunte cu toate autoritățile militare și civile, într'un nesfârșit șireag de trăsuri au ieșit întru întâmpinarea păstorului lor sufleteșc.

Pe peronul gării erau de față generali: Traian Moșoiu, Pașalega, Niculescu, coloneli: Negulescu, Boerescu și întreg corpul ofițeresc din garnizoană, prefectii: Dr. Gh. Popa, Dr. I. Iacob, deputați, senatori precum și toți șefii celorlalte autorități, așteptând sosirea trenului.

La ora 9 sosește trenul în gară. Compania de onoare dă onorurile.

Când P. S. Sa s'a coborât din vagon, însoțit de senatorii Dr. G. Cosma, Ioan Papp, Ioșif Diamandi, și deputatul Nicolae Fîru, întâia cuvântare de felicitare a adresat-o în numele guvernului dl prefect Dr. Ioșif Iacob exprimându-și bucuria că poate saluta pe Prea Sfinția Sa. Apoi dl general Traian Moșoiu bineventiază pe Prea Sfinția Sa în numele armatei zicându-i: „Vă aduc salutul armatei, care alătura de întreg poporul credincios al P. S. Voastre se bucură că prevedința divină V-a mântuit“. Vorbește apoi subprefectul Cornel Beșan în numele județului, iar protopresbiterul Beiușului Petru E. Papp în numele preoțimeii, asigurându-l despre devotamentul și iubirea clerului diecezan.

Dl primar Coriolan Bucico primește pe P. S. Sa în numele orașului Oradea-mare.

Vădit emoționat, dar cu voce puternică P. S. Sa răspunde următoarele:

„Ceea ce s'a întâmplat a fost voia lui Dumnezeu", ca să asigure viața eternă a unui popor, pe acest pământ care a fost și va fi deapănarea românească. Pentru acest pământ fiecare a trebuit să treacă prin botezul de sânge, ca prin sângele său să-l sfințească. Pământul civilizației este acesta, și după cum Roma și-a deschis porțile culturii, și a răspândit curentul civilizatoric în toată lumea, așa și noi, fiii grății latine, suntem chemați a propaga cultura și civilizația pe acest pământ.

Nu aduc cu mine dureri, acelea au trecut aduc însă credință, tărie și dragoste. Vreau să conlucrez cu armata, cu autoritățile administrative și tot ce este românesc aici, ca și prin biserică să fie apărate și întărite granițele noastre, și vreau că împreună cu DVoastră să cultivăm virtuțile cetățenești și să educăm așa eroi, cum este dl general Moșoiu. Ce privește persoana mea, Vă mulțumesc din tot sufletul pentru urările și salutul DVoastră, și împior binecuvântarea Cerului asupra noastră a tuturor."

Urale puternice au acoperit ultimele cuvinte ale Preasfinției Sale.

Dela gară întreaga asistență a plecat la biserică într'un lung șir de trăsuri. Înaintea și în urma trăsorii în care era P. S. Sa și dl general Moșoiu mergea câte un escadron de cavalerie. La biserică a fost așteptat de elevii și elevele tuturor școlilor și de un public imens. În ușa bisericii a fost întâmpinat de clerul catedralei și bineventat în cuvinte alese de către protopresbiterul Orășii-mari, părintele Andrei Horvat P. S. Sa îmbrăcând mantia episcopală intră în altar, apoi urcând amvonul înaltă o rugăciune de mulțumită rostește o scurtă cuvântare și binecuvântând pe credincioși ocupă scaunul arhieresc.

După terminarea serviciului divin P. S. Sa s'a întors la reședință. Aici a primit apoi vizitele autorităților și a cunoscuților. Trib.

INFORMAȚIUNI.

Sărbarea sf. Paști în Arad. În ziua dintâi a sf. Paști a oficiat sf. Liturghie P. S. Sa părintele nostru episcop Ioan, asistat de protoierei: Dr. Gh. Ciuhandu, Mihail Păcățianu, Traian Vașian, presbiterii: Alecsiu Popovici, Cornel Lazar și Eugen Crăciun și diaconul Ioan Cioara. La sfârșitul sf. liturghii P. S. Sa a rostit pastorală, ce a trimis-o de sfintele sărbători credincioșilor din eparhia Aradului. Tot P. S. Sa a pontificat și la serviciile d-zești premergătoare din Joia, Vinerea și Sâmbăta mare. La serviciul Învierii au luat parte corpul ofițerilor soldații din garnizoana Arad și autoritățile civile din localitate. Cântările liturgice le-a executat corul dlui Atanasie Lipovan, subrevizor școlar. A doua zi a servit părintele protopop al Aradului Traian Vașian, asistat de preoții: Alecsiu Popovici și Eugen Crăciun și diaconul I. Cioară. A predicat p. Eugen Crăciun.

Congresul învățătorilor anunțat a se ține în zilele de 5 și 6 Maiu se amână pentru o dată ce se va publica ulterior.

Modificarea legii învățământului. Din inițiativă parlamentară se va depune în Parlament, după vacanță, un proiect de lege pentru modificarea învățământului secundar și superior.

M. Sa Regele în Bucovina și Basarabia. După vacanța parlamentară M. Sa Regele va face o excursiune în Bucovina și Basarabia.

Trecere la ortodoxie. Coloniștii ruteni din comuna Zgribesti, 80 suflete, au trecut dela religione gr. cat. la cea ortodoxă.

Cenzurat: Alexandru T. Stamatiad.

Concurs.

Nr. 117 - 1921.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante Archiș, de clasa III, să publice concurs cu termen de alegere la 30 zile după prima publicare.

Beneficiul e:

1. Pământ arător de 12 cabule.
2. Competința de pășunat.
3. Bir dela 120 căși câte 15 lire cucuruz.
4. Stolele îndătinat.
5. Întregirea dotației dela stat.

De locuință să va îngriji alesul preot.

Reflectanții să se prezinte la sf. biserică pentru a cânta, ori celebra și predica, iar recursese să le trimită la oficiul protopopesc în Giriș per Tinca, județul Bihor.

Din încredințarea comitetului parohial din Archiș: Petru Sârbu, protopop.

2-3

În conformitate cu ordinul Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 1031/1921, prin aceasta să publice concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios, pentru îndeplinirea parohiei vacante, din Sinitea.

Emolumintele sunt:

1. Sesiunea parohială în extenziunea ei de astăzi împreună cu dreptul de pășune.

2. În rescumpărarea de bir și stole 320 Lei cari se achită din dăruirile acțiilor bisericești, dela institutul Victoria.

3. Întregirea dotației dela stat care comuna bisericească nu o garantează.

Alegându-l va plăti dările după beneficiu și va catechiza fără alta renumerație, apoi va predica cel puțin de 2 ori în fiecare lună.

Fiind parohia de clasa II-a, dela reflectanții se cere asemenea calificatiune.

Reflectanții au a-și adreseze recursese ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial rom. ort. din Sinitea, județul Arad, în termenul concursual P. O. Oficiu protopopesc rom. ort. din Șiria și tot în acel termen pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Reg. pentru parohii a se prezenta în vreo Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Sinitea, spre a-și arăta dăruirea în cele rituale și oratorii.

Reflectanții din altă dieceză au a prezenta încuviințarea P. S. Sale Dlui Episcop diecezan din Arad.

Dat în ședința com. par. rom. ort. din Sinitea ținută la 30 Martie (12 Aprilie) 1921.

Ștefan Mărușter m. p., președ. com. par Dimitrie Zahoiu m. p., secretar.

Cu consenzul meu: Mihail Lucaș, protopresbiterul Șiriei.

2-3

Pentru îndeplinirea parohiei Cuveșdia, protopresbiteratul Lipovei, devenită vacantă prin decedarea preotului Ioan Suciu, în conformitate cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 998/921, să publice concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala."

Emolumintele parohiei sunt:

1. Doauă intravilane parohiale.
2. Una sesie parohială constătătoare din 30 jugere catastrale.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Eventuală întregire dela stat.

Alesul e obligat a solvi toate dările publice după întreg venitul parohial, din care jumătate compete văduvei un an de zile computat dela moartea soțului ei, la 11/24 Octomvrie 1920, pe lângă suportarea sarcinilor în aceeași proporțiune, și are să catihizeze la școala confesională din loc.

Parohia e de clasa I, deci reflectanții au să dovedească că posed asemenea calificatiune.

Recursese ajustate cu documentele prescise precum și un atestat despre eventualele servicii prestat până aci, au să se subțoneze în termenul concursual la P. O. Oficiu protopopesc gr. ort. rom. din Lipova, adresate Comitetului parohial din Cuveșdia.

Reflectanții sunt obligați a se prezenta în vreo Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Cuveșdia, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual, că au calificatiunea rece-

rută, iar cei din altă dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop diecezan, de a putea reflecta la acea parohie.

Dat din ședința comitetului parohial gr. ort. rom. din Cuveșdia, ținută la 28 Martie (10 Aprilie) 1921.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual Fabriciu Manușă.

2-3

Pentru ocuparea postului de paroh gr. ort. român, la parohia Poienari, cu filia Țohești protopresbiteratul Hălmagiului, devenită vacantă prin strămutarea fostului paroh, în conformitate cu dispozițiile Ven. Consistor diecezan Nr. 3202/1920, se publice concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios.

Parohia e de clasa III.

Venitele parohiei sunt:

1. Stolele legale dela botezuri, cununii și imormântări.

2. Birul parohial dela fiecare Nr. de casă (Poienari 82, Țohești 50,) câte 15 lire cucuruz sfărmat adus la casa preotului, ori la caz de rescumpărare cu învoiala reciprocă prețul curent de piață a aceluia.

3. Întregirea dotației dela stat conform calificatiunii preotului, pe care însă parohia nu o garantează.

Casă parohială, nici sesie parohială nu este.

Reflectanții au să-și înainteze recursese ajustate conform Regulamentului și adresate Comitetului parohial pe calea oficiului protopresbiterial al Hălmagiului (județul Arad.) având în termenul concursual a se prezenta cu prealabila știre a protopresbiterului la sf. biserică din Poienari eventual și în filie, spre a servii respectivă predică, spre a se face astfel cunoscut poporului.

Cei din alta dieceză vor avea să producă și litere dimisionale și auctorizație dela Ven. Consistor resp. P. S. Sa Episcopul diecezan.

Din ședința comitetului parohial din Poienari-Țohești, ținută la 13/26 Noemvrie 1920.

Alexandru Teaha, adm. p. președinte. Ioan Mariș, notar c. p.

În conțelegere: Cornel Lazar m. p., protopresbiter.

—□—

2-3

În conformitate cu dispozițiile Ven. Consistor din Arad Nr. 3203/1903, pentru îndeplinirea parohiei gr. ort. rom. Vidra, protopresbiteratul Hălmagiului, devenită vacantă prin strămutarea parohului la alta parohie, să publice prima acesteia concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție acestuia în organul oficios „Biserica și Școala."

Parohia e de clasa III.

Venitele parohiei sunt:

1. Stolele legale, dela boteze, cununii și imormântări.

2. Birul parohial 15 lire cucuruz sfărmat dela fiecare Nr. de casă (154), adus la locuința preotului.

3. Întregirea dotației conform calificatiunii preotului, pentru care însă parohia nu garantează.

4. Casă parohială nefiind, parohia va închiria una acomodată pe spesele sale.

5. Nefiind învățător la școala primară confesională din loc, întrucât alesul preot a primi să ocupe și acest post până la alte dispoziții va primi dela parohie 300 lei remunerație.

Reflectanții au să-și înainteze recursese ajustate cu toate documentele recerute — dacă ar fi din alta dieceză și cu auctorizația dela Ven. Consistor d. resp. P. S. Sa Dl' Episcop și adresate Comitetului parohial din Vidra, oficiului protopresbiterial gr. ort. rom. în Hălmagiu (județul Arad), în termenul susindicat, având a se prezenta sub durată concursului cu prealabila știre a protopresbiterului la sf. Biserică din loc spre a predica respective servi, spre a se face cunoscut poporului.

Din ședința comitetului parohial din Vidra dela 8 Decemvrie n. 1920.

Laurentie Iuga m. p., adm. p. președinte. Iacob Ilica m. p., notar com. p.

În conțelegere cu Cornel Lazar m. p., protopresbiter.

—□—

2-3